

Elfte rapporten om framsteg i riktning mot en effektiv och verklig säkerhetsunion

2017/18:FPM23

Justitiedepartementet

2017-11-22

Dokumentbeteckning

KOM (2017) 608

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, europeiska rådet och rådet – Elfte rapporten om framsteg i riktning mot en effektiv och verklig säkerhetsunion

Sammanfattning

Den 18 oktober 2017 publicerade kommissionen, som en del av sitt terrorismbekämpningspaket, den elfte rapporten om framsteg i riktning mot en effektiv och verklig säkerhetsunion. Kommissionen lade, utöver rapporten, fram ett antal handlingsplaner, rekommendationer och förslag till åtgärder för särskilda områden. Regeringen välkomnar att kommissionen presenterar förslag för hur unionens arbete mot terrorism kan utvecklas. Regeringens inställning till vissa av de enskilda förslag som ryms i terrorismbekämpningspaketet behandlas närmare i särskilda faktrapromemorior där så krävs.

I rapporten pekar kommissionen på ett antal områden att utveckla för att stärka skyddet mot terrorism- Det rör sig bland annat om skydd av offentliga platser, skydd av kritisk infrastruktur, transportsäkerhet, kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära säkerhetsrisker, sprängämnesprekursorer, terrorismfinansiering och penningtvätt, kryptering och tillgång till digital bevisning och arbete för att förebygga våldsbejakande radikaliserings. Rapporten tar även upp olika åtgärder som syftar till att stärka unionens internationella samverkan.

I anslutning till genomföranderapporten och som en del av sitt terrorismbekämpningspaketet publicerade kommissionen följande:

- Handlingsplan till stöd för skyddet av offentliga platser

- Handlingsplan för att förbättra beredskapen inför kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära säkerhetsrisker
- Rekommendation om omedelbara åtgärder för att förhindra missbruk av sprängämnesprekursorer
- Förslag till rådets beslut om ingående, på Europeiska unionens vägnar, av Europarådets konvention om förebyggande av terrorism (CETS nr 196)
- Förslag till rådets beslut om ingående, på Europeiska unionens vägnar, av tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om förebyggande av terrorism (CETS nr 217)
- Rekommendation till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett avtal mellan Europeiska unionen och Kanada om överföring och användning av passageraruppgifter (PNR-uppgifter) för att förhindra och bekämpa terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Terrorismbekämpning är en av kommissionens tre prioriteringar för unionens inre säkerhet. Rapporten utgör en sammanhållande inramning för sex förslag med koppling till arbetet för att förebygga och förhindra terrorism. Av de sex förslagen är tre förslag till rättsligt bindande beslut. Dessa behandlas i separata faktrapomemorior. Förslagen presenterades den 18 oktober 2017.

1.2 Förslagets innehåll

Rapporten tar upp en rad områden att utveckla för att stärka unionens förmåga att förebygga och förhindra terrorism. För det första vill kommissionen se åtgärder som stärker skyddet och motståndskraften mot terrorism, vilket ska göras genom stärkt skydd av offentliga platser och stärkt beredskap för att hantera kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära säkerhetsrisker. I anslutning till rapporten presenterade kommissionen också två handlingsplaner för dessa båda områden.

Vidare vill kommissionen stärka samarbetet inom unionen för att motverka finansiering av terrorism. Kommissionen informerar om att arbete pågår med att analysera behovet av ytterligare åtgärder för att göra det möjligt för behöriga myndigheter i en medlemsstat att få tillgång till finansiell information i andra medlemsstater. Kommissionen förbereder även ett initiativ för att utöka brottsbekämpande myndigheters tillgång till den typ av bankkontoregister som föreslås inrättas inom ramen för de pågående omförhandlingarna av det fjärde penningtvättsdirektivet.

Kommissionen vill också förhindra terroristers tillgång till sprängämnesprekursorer och publicerade i anslutning till rapporten en rekommendation med vägledning till medlemsstaterna för att förebygga missbruk av sprängämnesprekursorer. Kommissionen påskyndar också sin översyn av förordningen (EU) 98/2013 om saluföring av sprängämnesprekursorer med en utvärdering som kommer att följas av en konsekvensbedömning under första halvåret 2018.

I rapporten tar kommissionen vidare upp frågan om användning av kryptering. Kommissionen bekräftar att användningen av kryptering är avgörande för att upprätthålla såväl cybersäkerhet som skydd för personuppgifter och noterar samtidigt att kriminellas användning av kryptering medför utmaningar för brottsbekämpande myndigheters förutsättningar att utreda brott. I början av 2018 kommer kommissionen att lägga fram förslag för att underlätta gränsöverskridande tillgång till digital bevisning. Kommissionen vill även bland annat stärka Europols tekniska förmåga till avkryptering, etablera ett nätverk för nationella experter för erfarenhets- och kunskapsutbyte, liksom stärka samarbetet mellan myndigheter och tjänsteleverantörer och andra privata aktörer.

Rapporten tar även upp vikten av att förebygga våldsbejakande extremism och kommissionen nämner det arbete som pågår i högnivåexpertgruppen om radikalisering (HLCEG-R). Kommissionen nämner vidare pågående initiativ för att förebygga och motverka material på Internet med koppling till terrorism och de riktlinjer och principer för internetplattformar som kommissionen publicerade den 28 september i år (Hantering av olagligt innehåll online Mot ett ökat ansvar för onlineplattformar, KOM (2017) 555).

Avslutningsvis tar rapporten upp hur unionen genom samarbete med tredje land och i internationella samarbetsforum kan bidra i arbetet mot terrorism. Här hänvisar kommissionen till rådets slutsatser om EU:s yttre åtgärder för terrorismbekämpning från den 19 juni 2017 (10384/17). På detta område vill kommissionen bland annat prioritera ett stärkt samarbete mellan unionens myndigheter inom området för rättsliga och inrikes frågor och de insatser och operationer som genomförs inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). I det internationella samarbetet för att förebygga våldsbejakande extremism och bekämpa terrorism lyfter kommissionen särskilt fram samarbetet med länder i västra Balkan, Mellanöstern, Nordafrika, Gulfstaterna, Turkiet, Sahel och Afrikas horn. Australien, Kanada och USA nämns som viktiga strategiska samarbetspartner. Kommissionen framhåller också vikten av samarbete med Förenta nationerna, Nato, Global Counterterrorism Forum, Financial Action Task Force (FATF), Afrikanska unionen, ASEAN, Gulfstaternas samarbetsråd och Arabförbundet. Kommissionen vill även stärka Europols samarbete med länder utanför unionen och annonserar att den innan årets slut kommer att lägga fram en rekommendation till rådet om att inleda förhandlingar om samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Tunisien respektive Turkiet för att fastställa

I anslutning till rapporten lade kommissionen även fram förslag om rådsbeslut om ingående, på unionens vägnar, av Europarådets konvention om förebyggande av terrorism och dess tilläggsprotokoll. Dessa båda förslag behandlas i en särskild faktrapomemoria. Tillika publicerade kommissionen en rekommendation till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett avtal mellan Europeiska unionen och Kanada om överföring och användning av passageraruppgifter (PNR-uppgifter) för att förhindra och bekämpa terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet. Även denna rekommendation behandlas närmare i en särskild faktrapomemoria.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

För det fall att kommissionens förslag bedöms påverka svensk lagstiftning kommer detta att behandlas i särskilda faktrapomemior för aktuella förslag.

1.4 Budgetära konsekvenser/Konsekvensanalys

Rapporten innehåller inte något förslag till beslut, men kommissionen aviserar förslag som kan komma att innebära konsekvenser för såväl statens budget som EU-budgeten. Sverige kommer att verka för att kommande förslag finansieras genom omprioriteringar inom EU:s budgetram. De kostnader som kan uppstå för statens budget förväntas kunna hanteras inom givna ramar. I de fall kommissionens förslag föranleder framtagande av särskilda faktrapomemior kommer bedömning av budgetära konsekvenser att behandlas i konsekvensanalyser i respektive faktrapomemoria.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen presenterar förslag för hur unionens arbete mot terrorism kan utvecklas. En mer effektiv och målinriktad bekämpning av terrorism och annan grov brottslighet har hög prioritet. Förslagen från kommissionen avser flera viktiga områden, till exempel behovet av stärkt säkerhet vid offentliga platser och inom transportsektorn; arbetet mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära säkerhetsrisker, förbättrade förutsättningar för att upptäcka och utreda terrorfinansiering och arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism. Regeringens inställning till de förslag till bindande rättsakter som ryms i terrorismbekämpningspaketet behandlas närmare i särskilda faktrapomemior.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2017/18:FPM23

Ej kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ej kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ej tillämpligt.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ej känt.

4.2 Fackuttryck / termer